

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 728/2025-96

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o spojených ústavných sťažnostiach sťažovateľov [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a maloletej [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], zastúpenej sťažovateľom ako zákonným zástupcom, obaja zastúpení URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Prievidza v konaniach vedených pod sp. zn. 18P/16/2021 a sp. zn. 18P/43/2022 a postupu Krajského súdu v Žiline v konaní sp. zn. 15CoP/212/2024 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Prievidza v konaní sp. zn. 18P/16/2021 a sp. zn. 18P/43/2022 **bolo porušené** základné právo maloletej [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 47 Charty základných práv Európskej únie.
2. Okresnému súdu Prievidza **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. 18P/77/2025 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Maloletej [REDAKOVANÉ] **priznáva** finančné zadost'účinenie **1 000 eur**, ktoré **je** jej Okresný súd Prievidza **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Prievidza **je povinný** nahradiť maloletej sťažovateľke trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ] **nevyhovuje**.
6. Ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ] **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnými sťažnosťami doručenými ústavnému súdu 12. augusta 2025 (v spojení s ich neskoršími doplneniami) v časti, ktorá bola uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 728/2025-65 z 18. decembra 2025 prijatá na ďalšie konanie, domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom Okresného súdu Prievidza (ďalej len „okresný súd“) a postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v označených konaniach. Navrhujú, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov a sťažovateľom priznal primerané finančné zadostučinenie a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 9P/11/2020 z 2. júna 2020 bola schválená rodičovská dohoda, na základe ktorej súd maloletú sťažovateľku zveril do osobnej starostlivosti matky, pričom obidvaja rodičia budú dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok. Sťažovateľovi bola určená povinnosť prispievať na výživu maloletej sumou 200 eur mesačne a výrokom IV bol upravený aj styk sťažovateľa s maloletou. Matka maloletej sťažovateľky sa návrhom doručeným okresnému súdu 27. apríla 2021 domáhala zmeny úpravy práv a povinností k maloletej, a to zmenou rozsudku z 2. júna 2020, pričom podala aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia. Konanie bolo vedené pod sp. zn. 18P/16/2021.

3. Okresný súd uznesením z 28. apríla 2021 ustanovil maloletej kolízneho opatrovníka a nariadil pojednávanie na 12. máj 2021. Súd pojednávanie neotvoril z dôvodu neprítomnosti sťažovateľa, ktorému sa nepodarilo doručiť návrh matky spolu s predvolaním (pobyt v cudzine, pozn.), pričom však vykonal predbežný výsluch matky. Uznesením z 21. mája 2021 zamietol návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia ako nedôvodný. Na pojednávaní 30. júna 2021 okresný súd vykonal dokazovanie výsluchom rodičov, nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil sťažovateľom a matke výchovné opatrenie, povinnosť podrobiť sa spoločnému sociálnemu alebo inému odbornému poradenstvu v Centre pre deti a rodiny Orchidea n.o., Partizánske, a to dočasne do právoplatného skončenia vo veci, a pojednávanie odročil pre účely nariadenia znaleckého dokazovania znalcom z odboru psychológie, klinickej psychológie detí a dospelých. Uznesením zo 6. augusta 2021 nariadil znalecké dokazovanie.

4. Sťažovateľ podal 12. augusta 2021 návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý však bol uznesením z 18. augusta 2021 zamietnutý. Dňa 21. septembra 2021 podala návrh na neodkladné opatrenie matka, o ktorom rozhodol okresný súd uznesením z 11. októbra 2021. Na základe odvolania matky bol spis predložený Krajskému súdu v Trenčíne, ktorý rozhodol potvrdzujúcim uznesením z 20. apríla 2022. O ďalšom návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodol okresný súd zamietavým uznesením z 22. júna 2022. O odvolaní matky rozhodol krajský súd potvrdzujúcim uznesením z 20. decembra 2022.

5. Návrhom zo 17. júna 2022 matka z dôvodu zmeny svojho bydliska a bydliska maloletej navrhla, aby konajúci okresný súd napadnuté konanie postúpil na miestne a vecne príslušný Okresný súd Bratislava I. Sťažovateľ vyjadril nesúhlas s prenesením miestnej príslušnosti. Nesúhlas s prenesením príslušnosti vyslovil aj Okresný súd Bratislava I.

6. Uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 9C/32/2022-66 zo 4. júla 2022 konajúci súd nariadil neodkladné opatrenie (na návrh matky z 13. júna 2022, pozn.), ktorým zakázal sťažovateľovi písomne, telefonicky, elektronickou komunikáciou alebo inými prostriedkami úplne kontaktovať matku, ako aj maloletú dcéru, zároveň sťažovateľovi zakázal približovať sa k matke a maloletej na vzdialenosť menšiu ako 50 metrov. Matke bola uložená povinnosť v lehote 30 dní podať na vecne a miestne príslušnom súde návrh na zákaz styku otca s maloletou dcérou. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 13. septembra 2022 (sťažovateľ podal odvolanie po zákonnej lehote, pozn.).

7. Uznesením č. k. 2NcC/11/2022-1020 z 31. augusta 2022 Krajský súd v Bratislave vyslovil, že nesúhlas Okresného súdu Bratislava I s prenesením miestnej príslušnosti je dôvodný a na konanie je príslušný okresný súd. Konaniu na okresnom súde bola pridelená nová sp. zn. 18P/43/2022.

8. Návrh matky maloletej z 22. septembra 2022 podaný na Okresnom súde Bratislava I o zákaz styku otca s maloletou bol postúpený na okresný súd, kde bol uznesením zo 14. októbra 2022 spojený na spoločné konanie ku konaniu sp. zn. 18P/43/2022. K tomuto konaniu boli pripojené aj návrh matky z 21. decembra 2022 na nahradenie súhlasu otca (sťažovateľa) so zmenou bydliska maloletej a nahradenie súhlasu otca s presťahovaním maloletej, ako aj s návštevou predškolského zariadenia. Na základe uvedeného okresný súd uznesením z 25. januára 2023 rozhodol o rozšírení znaleckej úlohy. Z dôvodu odmietavého postoja matky k spoločným vyšetreniam rodičov okresný súd rozhodol, aby znalec vypracoval znalecký posudok postupom individuálnych vyšetrení účastníkov konania.

9. Podaním z 10. mája 2023 navrhla matka vydať neodkladné opatrenie týkajúce sa výživného a rovnako navrhla zvýšiť výživne na maloletú sťažovateľku. Uznesením zo 7. júna 2023 okresný súd tento návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. O odvolaní matky rozhodol krajský súd potvrdzujúcim uznesením z 31. júla 2023. Uznesením z 13. septembra 2023 bola uložená matke poriadková pokuta 500 eur z dôvodu opakovanej neúčasti na znaleckom šetrení. Odvolanie matky krajský súd uznesením z 27. októbra 2023 zamietol.

10. Sťažovateľ 29. decembra 2023 podal návrh na zníženie vyživovacej povinnosti na sumu 30 % sumy životného minima s účinnosťou od podania návrhu. Okresný súd uznesením z 24. januára 2024 návrh sťažovateľa zamietol. O odvolaní sťažovateľa rozhodol krajský súd potvrdzujúcim uznesením z 19. marca 2024.

11. Uznesením z 24. januára 2024 bola uložená matke poriadková pokuta 2 000 eur z dôvodu, že svojím konaním opätovne vážne sťažila postup konania a nedostavila sa ani na ďalší termín vyšetrenia znalcom. Dňa 3. apríla 2024 bol súdu predložený znalecký posudok.

12. Na pojednávaní 6. júna 2024 okresný súd rozsudkom č. k. 18P/43/2022-2070 rozhodol o zmene výroku IV rozsudku z 2. júna 2020 tak, že zakázal styk sťažovateľa s maloletou (výrok I). Ďalšími

výrokmi určil vyživovaciú povinnosť sťažovateľa voči maloletej, za sťažovateľa ako otca maloletej udelil súhlas na zmenu trvalého bydliska a súhlas s presťahovaním maloletej.

13. Proti niektorým výrokom rozsudku okresného súdu zo 6. júna 2024 podal sťažovateľ odvolanie. Krajský súd uznesením sp. zn. 15CoP/212/2024 z 30. júna 2025 rozhodol o podanom odvolaní sťažovateľa tak, že rozsudok okresného súdu zo 6. júna 2024 v napadnutom výroku I a v súvisiacich výrokoch v spojení so závislými výrokmi o trovách konania zrušil a vec v príslušnej časti vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

14. Dňa 2. septembra 2025 podala matka návrh na zmenu miestnej príslušnosti. Okresný súd uznesením z 5. septembra 2025 preniesol miestnu príslušnosť na Mestský súd Bratislava II. Z dôvodu nesúhlasu mestského súdu s prenesením príslušnosti bol spis predložený Krajskému súdu v Trnave, ktorý uznesením č. k. 15Ncp/30/2025-36 z 29. októbra 2025 rozhodol tak, že nesúhlas mestského súdu s prenesením miestnej príslušnosti je dôvodný. Po vrátení spisu okresný súd následne vec zapísal do registra pod sp. zn. 18P/77/2025.

II.

Argumentácia sťažovateľov

15. Podstatou oboch ústavných sťažností je namietaná existencia zbytočných prietahov spôsobených postupom konajúcich súdov v napadnutom konaní, ktorého predmetom je úprava práv a povinností rodičov k maloletej sťažovateľke. Obaja sťažovatelia, poukazujúc na priebeh napadnutého konania, namietajú jeho ústavne neakceptovateľnú dĺžku v trvaní viac ako 4 rokov. Konanie nie je napriek jeho privilegovanému charakteru dosiaľ právoplatne skončené. Podľa názoru sťažovateľov prípadná právna alebo faktická zložitosť konania nemôže vplyvať na to, že by súdy nedokázali rozhodnúť v merite veci v lehote neporušujúcom právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Sťažovatelia tvrdia, že k zbytočným prietahom neprispeli.

16. Sťažovatelia v ústavných sťažnostiach argumentujú, že súd prvej inštancie prvé pojednávanie vo veci samej nariadil až po dobe viac ako 3 rokov od začatia konania. Zákonný sudca neodôvodnene a nezákonne postúpil spis z dôvodu miestnej príslušnosti na vtedajší Okresný súd Bratislava I, ktorý mu bol následne rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave vrátený na prejednanie veci, čo spôsobilo ďalšie prietahy. V dôsledku nesústredeného konania okresného súdu došlo k zrušeniu jeho rozsudku odvolacím súdom. Ďalej uvádzajú, že súdy pri svojom postupe nerešpektujú prioritný charakter konania. Toho času je platné a účinné neodkladné opatrenie Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 9C/32/2022 zo 4. júla 2022, ktoré zakazuje sťažovateľovi sa fyzicky alebo iným spôsobom stýkať s maloletou sťažovateľkou, čo potvrdzuje vysoký stupeň prioritného konania. Krajský súd rozhodol o rozsudku okresného súdu až po 8 mesiacoch.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a krajského súdu

17. Okresný súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti popísal priebeh napadnutého konania. Nesúhlasí s argumentáciou sťažovateľov, že prvé pojednávanie bolo vykonané až po viac ako troch rokoch. Prvé pojednávanie sa vykonalo 30. júna 2021 s výsluchom oboch rodičov. Poukazuje na skutočnosť, že od nariadenia znaleckého dokazovania 6. augusta 2021 rodičia maloletej

opakovane podávali návrhy na nariadenie neodkladných opatrení, o ktorých následne rozhodoval v odvolacom konaní krajsky súd. Tieto opakované návrhy oboch rodičov nepochybne predlžovali cely priebeh konania nielen z dôvodu, že spis musel byť opakovane po rozhodnutiach okresného súdu predkladaný odvolaciemu súdu. Procesný návrh matky na prenesenie príslušnosti do obvodu súdu, v ktorom sa maloletá spolu s matkou zdržiavala s úmyslom žiť tam trvale, vyhodnotil okresný súd ako dôvodný a v najlepšom záujme maloletého dieťaťa. Posúdenie Krajského súdu v Bratislave okresný súd rešpektuje, ale s ním nesúhlasí. S konaním boli spájané aj ďalšie návrhy matky podané na Okresnom súde Bratislava I, ktoré boli následne postúpené okresnému súdu. Procesné návrhy a obštrukcie matky, za ktoré jej bola opakovane uložená poriadková pokuta, spôsobili predĺženie aj vypracovania znaleckého posudku. Okresný súd nepovažuje za pravdivé tvrdenie, že dosiaľ nie je vo veci právoplatne rozhodnuté, pretože s výnimkou úpravy styku otca s maloletou sťažovateľkou je o ostatných rodičovských právach a povinnostiach právoplatne rozhodnuté k 23. júlu 2024. Poukázal aj na výchovné opatrenie nariadené od 30. júna 2021, ktorým prebiehal u maloletej a rodičov dieťaťa poradensky proces. Názor krajského súdu k zákazu styku, v ktorej otázke bolo okresnému súdu konanie vrátené na nové rozhodnutie, rešpektuje, ale s jeho dôvodmi nesúhlasí. Po vrátení spisu z odvolacieho súdu sa vo veci koná sústredené v primeraných lehotách. Okresný súd je toho názoru, že v napadnutom konaní sa konalo s ohľadom na predmet konania s najvyššou prioritou, v čo najkratších úsekoch, v rámci zákonom stanovených lehôt a s ohľadom na záujem maloletej sťažovateľky. Intenzita úkonov súdu s prihliadnutím aj na procesné správanie účastníkov konania nedosahuje úroveň, ktorá by mohla znamenať porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Napriek dĺžke konania je okresný súd presvedčený, že jeho postup smeroval efektívne k rýchlemu odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľov. Okresný súd nesúhlasí s výškou požadovaného finančného zadost'učinenia, ktorú považuje za nedôvodnú.

18. V podaní doručenom ústavnému súdu 28. januára 2026 predseda krajského súdu uviedol, že od predloženia veci do rozhodnutia uplynula doba 7 mesiacov. Po rozhodnutí bolo písomné vyhotovenie rozhodnutia spolu so spisovým materiálom bezodkladne expedované okresnému súdu. Zastáva názor, že k porušeniu sťažovateľmi označených práv postupom krajského súdu nedošlo. Poukazuje na odôvodnenie uznesenia z 30. júna 2025, kde sú podrobne uvedené závery, pre ktoré došlo k zrušeniu rozsudku okresného súdu v napadnutej časti.

19. V okolnostiach danej veci ústavný súd z dôvodu hospodárnosti konania vyjadrenia okresného súdu a krajského súdu nezaslal na repliku sťažovateľom. Skutkový stav veci v súvislosti s posúdením porušenia sťažovateľmi označených práv, vychádzajúc z ústavnej sťažnosti, vyjadrenia súdov a zapožičaného súdneho spisu, nie je sporný. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, ktoré navrhoval sťažovateľ, pretože po oboznámení sa s ústavnými sťažnosťami dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

20. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy (a čl. 38 ods. 2 listiny) osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 302/2020, II. ÚS 123/2022) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

21. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

22. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria prihliada ústavný súd aj na predmet sporu (povahu prerokúvanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov. Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

23. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že ide o vec, ktorá patrí do bežnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov a po právnej stránke nie je zložitým konaním. Zo samotných ústavných sťažností a príloh je zrejmé, že predmetná vec sťažovateľov od začiatku vykazovala skutkovú zložitosť, ktorá bola daná v prvom rade už značne narušeným vzťahom medzi sťažovateľom a matkou maloletej, ktorý ovplyvňoval aj samotný vzťah medzi sťažovateľom a maloletou. S touto skutočnosťou súvisela potreba nariadenia odborného poradenstva rodičom maloletej a neskôr aj nariadenia znaleckého dokazovania. Faktická zložitosť danej veci súvisí aj so skutočnosťou, že pôvodné rozhodnutie o úprave styku sťažovateľa s maloletou bolo v priebehu napadnutého konania dvakrát menené na základe návrhov účastníkov konania. Zároveň musel okresný súd rozhodovať o opakovaných návrhoch matky a sťažovateľa na nariadenie neodkladných opatrení. Uvedené skutočnosti, teda skutkovú zložitosť veci, ústavný súd primerane zohľadnil pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia (napr. IV. ÚS 135/2013, II. ÚS 4/2021).

24. Pokiaľ ide o význam sporu pre sťažovateľov v súvislosti s potrebou rýchlosti rozhodovania, možno prisvedčiť ich tvrdeniu, že ide o konanie o úprave práv a povinností k maloletému dieťaťu, čo si vyžaduje zvýšenú starostlivosť súdov, preto by dĺžka tohto konania mala byť posudzovaná prísnejšie.

25. Správanie sťažovateľov ako účastníkov konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu súdneho spisu, dospel k záveru, že je potrebné osobitne hodnotiť postoj a procesné návrhy sťažovateľa. Maloletá sťažovateľka podľa názoru ústavného súdu nijako neprispela k doterajšej dĺžke napadnutého konania, čo však nemožno konštatovať u sťažovateľa. Ten v počiatočnej fáze znaleckého dokazovania neposkytol dostatočnú súčinnosť znalcom. Rovnako dvakrát podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia a proti rozhodnutiam okresného súdu podával opravné prostriedky, v dôsledku čoho bolo potrebné dvakrát vec predložiť krajskému súdu. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že využívanie procesných prostriedkov sťažovateľom ako účastníkom konania, ktoré mali za následok spomalenie postupu súdu v napadnutom konaní, nemožno pripísať na ťarchu tohto súdu (I. ÚS 41/03, III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04). Ústavný súd konštatuje, že analogicky ani využívanie procesných prostriedkov protistrany ako účastníka konania nemožno započítať na ťarchu okresného súdu. V posudzovanej veci je zrejmé, že k predĺženiu napadnutého konania v podstatnej až závažnej miere prispela samotná matka predovšetkým tým, že nespolupracovala pri nariadenom znaleckom dokazovaní, za čo jej bola opakovane uložená poriadková pokuta, opakovane podávala návrhy na nariadenie neodkladných opatrení (celkove päťkrát), systematicky využívala dostupné opravné prostriedky proti procesným rozhodnutiam okresného súdu a rovnako dvakrát podala návrh na zmenu miestnej príslušnosti súdu, v dôsledku čoho dochádzalo k predĺženiu napadnutého konania.

26. Napokon sa ústavný súd zaoberal aj tretím kritériom, teda postupom okresného súdu v napadnutom konaní, a predovšetkým poukazuje na to, že celkové trvanie tohto konania, v čase podania ústavnej sťažnosti 4 roky a 4 mesiace, sa vzhľadom na povahu veci už samo osebe javí ako neprimerané. Z prehľadu úkonov konajúceho súdu ústavný súd nezistil, že by dochádzalo k zbytočným priet'ahom alebo hoc aj krátkodobej nečinnosti. Postup okresného súdu bol sťažený a narušovaný v dôsledku viacerých faktorov. Okresný súd je od začiatku konania „zahltý“ podaniami predovšetkým matky, ale aj sťažovateľa, s ktorými sa musí vysporiadávať. V takom prípade v zásade nemožno od okresného súdu spravodlivo očakávať, že k rozhodnutiu vo veci samej dospeje v krátkom čase napriek tomu, že vec sa týka maloletého, ak mu v koncentrovanom a účelnom vedení konania bránia samotní účastníci konania neprimeranou procesnou aktivitou, ktorou sa odvádza pozornosť od merita veci a odd'ahuje (či už vedome, alebo nevedome) rozhodnutie vo veci samej (II. ÚS 381/2022). Početné návrhy matky a sťažovateľa v napadnutom konaní na nariadenie neodkladných opatrení, uplatňovanie opravných prostriedkov, ako aj návrhy na prenesenie miestnej príslušnosti mali objektívne za následok nutnosť predkladania spisu odvolaciemu súdu, v dôsledku čoho bol postup okresného súdu sťažený. Takisto nespolupráca matky, a spočiatku aj sťažovateľa, a nerešpektovanie tejto uloženej povinnosti súdom sťažili jeho postup a vyústili až do uloženia opakovanej poriadkovej pokuty súdom matke.

27. Ústavný súd konštatuje, že podstatné skutočnosti týkajúce sa napadnutého konania neboli sťažovateľom v ústavnej sťažnosti prezentované v úplnosti. Sťažovateľ opomenul skutočnosť, že prvé pojednávanie bolo nariadené už v máji 2021, nie až po troch rokoch od začatia konania. Postúpenie spisu z dôvodu návrhov na zmenu miestnej príslušnosti ústavný súd nevyhodnotil ako nesprávny či nesústredený postup, pretože dôvod na zmenu v čase podania návrhov existoval. V okolnostiach posudzovaného prípadu je len na škodu veci, že z dôvodu oneskoreného odvolania

sťažovateľa voči uzneseniu Okresného súdu Bratislava I zo 4. júla 2022 (bod 6 tohto nálezu) nedošlo k vecnému prieskumu tohto uznesenia, ktorým bol uložený zákaz styku sťažovateľa s maloletou. Konajúci súd o tomto návrhu matky rozhodol, ale následne vyjadril nesúhlas s prenesením miestnej príslušnosti.

28. Ústavný súd sa pridrižiava svojej judikatúry, podľa ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj neefektívnym postupom, teda takým, ktorý nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (m. m. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08). V posudzovanej veci ústavný súd nemohol opomenúť skutočnosť, že nepreskúmateľnosť rozsudku okresného súdu pre nedostatok jeho riadneho odôvodnenia, čo bolo dôvodom jeho zrušenia krajským súdom, možno vnímať ako nesústredenú činnosť okresného súdu vedúcu k predĺženiu trvania napadnutého konania v danej časti. Okrem trvania konania pred krajským súdom preto možno k jeho zodpovednosti pripísať aj predĺženie konania spôsobené odvolacím konaním. Po vrátení veci možno postup okresného súdu hodnotiť ako efektívny a riadny. Napriek tomu, že dosiaľ vo veci rozhodnuté nebolo, okresný súd vykonáva úkony pre rozhodnutie vo veci.

29. Ústavný súd zohľadnil všetky tieto faktory pri posúdení otázky, či za zjavne neprimeranú dĺžku napadnutého konania nesie zodpovednosť vo veci konajúci okresný súd. Dospel k záveru, že vzhľadom na objektívne neprimeranú dĺžku napadnutého konania je nutné konštatovať, že došlo k porušeniu označených práv maloletej, ktorá nijako neovplyvnila postup konajúceho súdu a ktorú možno skôr považovať za obeť tohto neželaného stavu. Preto ústavný súd dospel k záveru o porušení základného práva maloletej sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a zodpovedajúceho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 charty (bod 1 výroku tohto nálezu).

30. Pokiaľ však ide o mieru zodpovednosti okresného súdu za celkovú dĺžku napadnutého konania v rámci zdokumentovanej procesnej aktivity sťažovateľa a jeho správania, keďže sťažovateľ v podstatnej miere prispel k celkovej dĺžke napadnutého konania, ústavný súd konštatuje, že v okolnostiach posudzovanej veci nedospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo aj k porušeniu označených práv sťažovateľa [REDAKOVANÉ], preto jeho sťažnosti nevyhoveli (bod 6 výroku tohto nálezu).

31. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Keďže v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnostiach sťažovateľov nebolo vo veci právoplatne rozhodnuté, ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

32. Po zhodnotení postupu krajského súdu v napadnutom konaní ústavný súd konštatuje, že tento postupoval bez prietahov. Je potrebné brať na zreteľ aj čas nevyhnutný na štúdium spisového materiálu obstaraného prvoinštančným súdom, ako aj na skutočnosť, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je prípustný riadny opravný prostriedok a odvolací súd vec právoplatne uzatvára. Vnímajúc dĺžku samotného napadnutého postupu krajského súdu, ktorú ústavný súd môže posudzovať v súvislosti so sťažovateľmi označeným základným právom na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a ktorá v okolnostiach tohto

prípade predstavovala (ku dňu rozhodnutia krajského súdu) 7 mesiacov, ústavný súd konštatuje, že dĺžka tohto posudzovaného obdobia nie je neúnosná, resp. v rozpore so základným právom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 587/2023, III. ÚS 215/2024). V dôsledku toho ústavný súd prijatej ústavnej sťažnosti sťažovateľov v časti smerujúcej proti krajskému súdu nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

33. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie, ak o to požiadal. Sťažovatelia si v ústavnej sťažnosti uplatnili nárok na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia, a to sťažovateľ v celkovej sume 30 500 eur a maloletá sťažovateľka 35 500 eur. Žiadosť odôvodnili neprimeranou dĺžkou napadnutého konania a významom ich vecí pre nich samotných.

34. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04, I. ÚS 257/08, IV. ÚS 302/2020). Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadost'učinení ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

35. Berúc do úvahy charakter predmetu konania, jeho význam pre maloletú sťažovateľku (vo vzťahu ku ktorej ústavný súd vyslovil porušenie jej označených práv, pozn.), posudzované obdobie právnej neistoty sťažovateľky, ktoré je v princípe nereparovateľné, a všetky okolnosti daného prípadu, majú na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadost'učinenia je len zmiernenie ujmy pocíťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, ústavný súd považoval priznanie 1 000 eur maloletej sťažovateľke za primerané finančné zadost'učinenie (bod 3 výroku tohto nálezu). Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadost'učinenia ústavný súd jej ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

36. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľky odôvodňuje, aby jej okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde úplne nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli zastúpením advokátom. Preto ústavný súd rozhodol o povinnosti okresného súdu nahradiť sťažovateľke v určenej lehote trovy konania na účet jej právneho zástupcu (bod 4 výroku tohto nálezu).

37. Trovy konania pozostávajú z odmeny a ďalších náhrad advokáta v celkovej výške 949,17 eur s DPH, ktoré boli určené podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (odmena podľa § 11 ods. 3 vyhlášky za dva úkony právnej služby po 371

eur/úkon, a to prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti; náhrada podľa § 16 ods. 3 vyhlášky 2 x 14,84 eur; DPH podľa § 18 ods. 3 vyhlášky 177,49 eur).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2026

Robert Šorl
predseda senátu